

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Teze diplomové práce

Daňová optimalizace zaměstnaneckých benefitů ve vybrané společnosti

Vypracoval: Bc. Lucie Klásková

Vedoucí práce: Ing. Jarmila Rybová, Ph.D.

České Budějovice

2023

Klíčová slova: zaměstnanecké benefity, zaměstnavatel, zaměstnanec, daň z příjmů, daňová optimalizace

JEL Classification:

Anotace:

Diplomová práce „Daňová optimalizace zaměstnaneckých benefitů ve vybrané společnosti“ se zabývá problematikou zaměstnaneckých benefitů v České republice a jejich daňovými aspekty. Problematika zaměstnaneckých benefitů je zásadní složkou odměňování zaměstnanců a slouží jako významný motivační prvek. Cílem práce je vyhodnotit dopady zaměstnaneckých benefitů do daně z příjmů zaměstnavatele.

Práce se zaměřuje nejprve na deskripci a rozdělení zaměstnaneckých výhod a jejich legislativní úpravu v České republice. Nejpoužívanější benefity jsou analyzovány z hlediska dopadu do daně z příjmů fyzických a právnických osob na straně zaměstnance a zaměstnavatele. Popsaná teorie je aplikována na vybranou společnost. Na základě analýzy aktuálního systému poskytovaných benefitů a provedeného dotazníkového šetření jsou navrženy vhodné změny v systému poskytovaných benefitů se zaměřením na daňovou optimalizaci. Na závěr jsou vyhodnoceny dopady těchto návrhů do nákladů společnosti a daně z příjmů.

Tato práce bude cenná pro zaměstnavatele, zaměstnance a daňové odborníky, kteří chtějí snížit daňovou zátěž a zlepšit efektivitu systémů zaměstnaneckých výhod.

Úvod a přehled literatury

Správně nastavený systém odměňování, jehož cílem je motivace zaměstnanců, je základem každé prosperující společnosti. I přesto, že mzda za odvedenou práci je hlavní odměňovací a motivační složkou, zaměstnanecké výhody hrají v odměňování velkou roli. Zaměstnanecké benefity jsou v dnešní době součástí téměř všech systémů odměňování ve společnostech a mnoho zaměstnanců je vnímá jako samozřejmost, nikoliv jako nadstandard. V současném konkurenčním prostředí na trhu práce není důležité pouze poskytovat zaměstnanecké benefity. Je poměrně zásadní mít dobře propracovaný systém zaměstnaneckých benefitů, který bude jednak motivovat současné zaměstnance k vyšším výkonům a nižší fluktuaci, zaujme potenciální nové zaměstnance a zároveň bude daňově optimální pro obě zúčastněné strany, tj. zaměstnance i zaměstnavatele. Systém zaměstnaneckých benefitů musí nejen reagovat na preference zaměstnanců, ale i na současné trendy a nabídku jiných společností na trhu práce.

Na začátku roku 2020 negativně ovlivnila trh práce celosvětová pandemie nemoci Covid-19, která mimo jiné přinesla nové možnosti výkonu práce mimo prostory společnosti (tzv. home office). Nyní, s nadcházející celosvětovou krizí, je více než kdy jindy důležité se zaměřit na udržení svých stávajících zaměstnanců a snížit co nejvíce daňovou zátěž obou stran.

S poskytováním benefitů je spjata významná oblast daní, konkrétně daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Daňové hledisko zaměstnaneckých výhod řeší zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Práce se snaží podat ucelený obraz o problematice zaměstnaneckých benefitů a jejich daňové optimalizace s ohledem na aktuální legislativní úpravu pro společnosti v České republice. Důraz je kladen na posouzení daňové výhodnosti jednotlivých benefitů. Zjištěné poznatky jsou dále využity při aplikaci na konkrétní společnosti.

Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je vyhodnotit vybrané zaměstnanecké benefity pro zaměstnance z pohledu jejich dopadu do daně z příjmů zaměstnavatele. K dosažení hlavního cíle byly stanoveny tyto dílčí cíle:

- popsat aktuální platnou legislativu týkající se zaměstnaneckých benefitů a zpracovat teoretická východiska k této problematice,
- analyzovat systém poskytování zaměstnaneckých benefitů ve vybrané společnosti,
- na základě získaných podkladů a posouzení daňové výhodnosti navrhnout vhodné úpravy a doporučení systému poskytování benefitů ve vybrané společnosti.

Metodika

Pro naplnění cíle byla využita deskripce teoretických poznatků, analýza systému benefitů, dotazníkové šetření, rozhovor s vedením společnosti, popisná statistika a daňová optimalizace.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou zpracovány hlavní poznatky k problematice zaměstnaneckých benefitů. Pozornost je zaměřena na daňové aspekty zaměstnaneckých benefitů na straně zaměstnavatele i na straně zaměstnance. Informace jsou čerpány ze zásadních publikací, zákonů, vědeckých článků a jiných pramenů zabývajících se tímto

tématem. Za velmi přínosné považuji knihy od Ing. Ivana Macháčka, Mgr. Ing. Miloslava Hnátky, prof. JUDr. Hany Markové CSc., PhDr. Vladimíra Pelce a dalších.

V praktické části jsou aplikovány poznatky popsané v teoretické části. Informace jsou čerpány z interních a veřejně dostupných dokumentů společnosti (především z výroční zprávy a interních směrnic upravujících zaměstnanecké benefity). Nejprve je krátce představena analyzovaná společnost. Předmětem analýzy je nejmenovaná společnost s fiktivním názvem „ABC, s.r.o.“ s 15 zaměstnanci zabývající se vedením účetnictví a správou. Následuje analýza a zhodnocení systému poskytovaných benefitů ve společnosti.

Důležitou součástí je dotazníkové šetření, které je založeno na průzkumu spokojenosti zaměstnanců s poskytovanými zaměstnaneckými benefity. Dotazník byl předložen zaměstnancům v papírové formě a obsahoval otevřené i uzavřené otázky týkající se spokojenosti s aktuálním systémem zaměstnaneckých benefitů ve společnosti a zaměstnanci mohli vyjádřit svůj zájem o zavedení nových benefitů. Dotazníkové šetření bylo provedeno po dohodě s vedením společnosti 21. ledna 2023. Odpovědi zaměstnanců jsou anonymní.

Na základě provedeného dotazníkového šetření jsou s využitím popisné statistiky analyzovány nedostatky v systému zaměstnaneckých benefitů a navrženy vhodné změny.

Při analýze se zjišťuje čistá mzda zaměstnance, která se vypočítá následujícím způsobem:

$$\begin{array}{l} \text{Základní mzda} \\ + \text{ pohyblivé složky mzdy} \\ + \text{ náhrady mzdy} \\ \hline \text{Hrubá mzda} \\ - \text{ sociální pojištění (6,5 \%)} \\ - \text{ zdravotní pojištění (4,5 \%)} \\ - \text{ záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti (15 \%)} / + \text{ daňový bonus} \\ \hline \text{Čistá mzda} \\ - \text{ ostatní srážky} \\ + \text{ náhrada za nemoc} \\ \hline \text{Částka k výplatě} \end{array} \quad (1)$$

Na závěr jsou navržena doporučení, která by měla zlepšit systém zaměstnaneckých benefitů z hlediska daňové optimalizace a zároveň podpořit kladný dopad na motivaci zaměstnanců.

Výsledky Dotazníkové šetření

Se souhlasem vedení společnosti bylo dne 21. ledna 2023 provedeno dotazníkové šetření, kterého se zúčastnili všichni zaměstnanci. Dotazník byl realizován písemnou formou. Zaměstnanci byli obeznámeni s tím, že se jedná o anonymní dotazník. Obsahem dotazníku byly tyto otázky:

1. Jak hodnotíte současnou nabídku zaměstnaneckých benefitů?
2. Které benefity ze současné nabídky využíváte?
3. Jaký nový benefit/benefity byste uvítali?

Na základě analýzy dotazníku bylo zjištěno, že 54 % zaměstnanců společnosti ABC, s.r.o. je spokojeno či spíše spokojeno s aktuální nabídkou zaměstnaneckých výhod. Dále se ukázalo, že některé benefity jsou zaměstnanci málo využívány. Zaměstnanci také uvedli, že by měli zájem o zavedení či upravení celkem 6 benefitů. Jedná se o navýšení fondu poskytované dovolené nad rámec zákona, zvýšení nominální hodnoty poskytovaných stravenek, zavedení příspěvku zaměstnavatele na penzijní připojištění zaměstnanců, úpravu příspěvku na sport, znovuoobnovení jazykového kurzu a zavedení sick days.

Návrh nového systému poskytovaných benefitů

Na základě analýzy dotazníkového šetření byl navrhnut takový systém poskytovaných zaměstnaneckých benefitů, který nejen lépe odpovídá potřebám zaměstnanců, ale také se snaží zvýšit daňovou úsporu u zaměstnavatele. Nový systém benefitů ve společnosti ABC, s.r.o. by obsahoval dosud poskytované benefity a nově navržené.

Příspěvek na stravování, který společnost poskytovala dosud ve formě stravenky o nominální hodnotě 130 Kč byl v návrhu navýšen na hodnotu 180 Kč vzhledem ke zvyšujícím se cenám a vyšší daňové uznatelnosti nákladů podle ustanovení § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 zákona o daních z příjmů. U tohoto benefitu dojde k navýšení nákladů o 27,50 Kč/den na jednoho zaměstnance, tzn. zvýšení ročních nákladů na 1 zaměstnance o 6 187 Kč.

Návrh obsahuje navýšení dovolené zaměstnanců o 5 dní za rok, jelikož všichni zaměstnanci o tento benefit projeví zájem. Zároveň budou mít zaměstnanci pracující ve společnosti déle jak 5 let nárok na 3 sick days v roce. Předpokládané roční náklady na tento benefit se zvýší u zaměstnance s nárokem na 5 týdnů dovolené o 17 395 Kč. Pokud zaměstnanec využije i 3 sick days, roční náklady se zvýší o 5 218 Kč. Pokud je tento benefit sjednán v kolektivní smlouvě nebo ve vnitřním předpisu zaměstnavatele, jedná se o daňově uznatelný náklad dle ustanovení § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 zákona o daních z příjmů.

Mezi nové benefity byl rovněž zahrnut příspěvek na penzijní připojištění ve výši 500 Kč/měsíc. O tento benefit projevilo zájem 80 % zaměstnanců. Příspěvek bude poskytnut těm zaměstnancům, kteří si sami spoří na důchod v minimální výši 500 Kč/měsíc. Tento příspěvek je daňově uznatelným nákladem upravený § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 zákona o daních z příjmů.

Aktuálně poskytovaný příspěvek na sport byl nahrazen MultiSport kartou s příspěvkem ve stejné výši 500 Kč/měsíc. Tento benefit má mnohem širší uplatnění než poskytovaný příspěvek v současné formě. Vzhledem k tomu, že se jedná o nepeněžní příspěvek, je poskytování tohoto benefitu daňově neuznatelným nákladem pro zaměstnavatele na základě ustanovení § 25 odst. 1 písm. h) zákona o daních z příjmů.

Do benefitního systému byl navrácen dříve provozovaný kurz anglického jazyka v levnější variantě a s větší dostupností pro zaměstnance. Pokud by byl využit jazykový kurz, který je popsán v návrhu, náklady na 1 zaměstnance by činily 4 300 Kč. Tyto náklady jsou daňově uznatelnými podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 3 zákona o daních z příjmů.

Návrh rovněž přichází s umožněním odkupu nepoužívaných movitých věcí zaměstnancům za zvýhodněnou cenu. Jedná se především o služební notebooky či mobilní telefony, které již zaměstnanci nepoužívají a společnost je v této době prodává. Daňová zůstatková cena

hmotného majetku je daňově uznatelným nákladem stejně jako zákonné pojistné hrazené za zaměstnance dle § 24 odst. 2 písm. f) zákona o daních z příjmů.

Automobil, mobilní telefon s výhodným tarifem a notebook pro služební účely, nealkoholické nápoje na pracovišti, pružná pracovní doba, dary k životnímu a pracovnímu jubileu, příspěvek na dopravu do zaměstnání a vánoční večírek jsou benefity, které v návrhu zůstaly beze změny. Práce rovněž upozorňuje na připravující se novelu zákoníku práce obsahující úpravu pravidel pro výkon práce z domova. Pokud novela vyjde v platnost, je zapotřebí úprava vnitropodnikové směrnice upravující home office.

Náklady na nový benefiční systém činí téměř 1,8 mil. Kč. Mezi těmito náklady nejsou náklady na home office, dary a odprodej movitého majetku, jelikož nelze zjistit, kolik zaměstnanců a jak často tento benefit využije. Vypočtené náklady jsou roční. Při výpočtu bylo bráno v úvahu, že nové benefity budou využívat ti zaměstnanci, kteří o ně projeví zájem v dotazníku.

Na celkových nákladech má největší podíl služební automobil a příspěvek na stravování. Pro společnost je nejvýhodnější poskytovat pružnou pracovní dobu, příspěvek na stravování, pitnou vodu, penzijní připojištění, notebook, mobilní telefon a kurz anglického jazyka. Náklady na tyto benefity jsou daňově uznatelnými a zároveň nevstupují do vyměrovacího základu pro výpočet pojistného.

Závěr

Návrh nového benefičního systému se opírá o přání zaměstnanců vyjádřeném v dotazníku stejně jako o daňové hledisko benefitů. Cílem návrhu je, aby byl nový benefiční systém co nejvíce výhodný pro zaměstnavatele i zaměstnance a aby s ním byli zaměstnanci spokojeni. Do návrhu byly zakomponovány všechny benefity, o které zaměstnanci projeví zájem. Dále návrh doporučuje úpravu směrnice o umožnění práce z domova vzhledem k novele zákoníku práce a možnost odprodeje hmotných aktiv zaměstnancům za zvýhodněnou cenu.

Na základě výpočtu mzdy v tabulce 1 lze demonstrovat vliv navržených benefitů na mzdu zaměstnance a na náklady zaměstnavatele. Na příkladu se bere v potaz průměrný řadový zaměstnanec A, který obdrží průměrně zaměstnanecké benefity v hodnotě 7 155 Kč/měsíc. Průměrný řadový zaměstnanec B nedostane žádné benefity a částku 7 155 Kč obdrží jako prémii do mzdy.

Zaměstnanec A obdrží po součtu čisté mzdy a hodnoty benefitů o 1 860 Kč více než zaměstnanec B, který stejnou částku obdržel jako prémii, jenž je součástí hrubé mzdy a byla zahrnuta do základu daně a vyměrovacího základu pro odvod pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Zaměstnavatel si v prvním případě rovněž polepší. U varianty A činí jeho náklady o 2 418 Kč méně než u druhé varianty.

Tabulka 1: Vliv benefitů na mzdy a náklady

	Zaměstnanec A	Zaměstnanec B
Hrubá mzda	55 000 Kč	55 000 Kč
Prémie	0 Kč	7 155 Kč
Zdravotní pojištění (9 %)	4 950 Kč	5 594 Kč
Sociální pojištění (24,8 %)	13 640 Kč	15 414 Kč
Daň před slevou	8 250 Kč	9 323 Kč
Sleva na poplatníka	2 570 Kč	2 570 Kč
Daň po slevě	5 680 Kč	6 753 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	2 475 Kč	2 797 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	3 575 Kč	4 040 Kč
Čistá mzda	43 270 Kč	48 565 Kč
Hodnota benefitů	7 155 Kč	0 Kč
Zaměstnanec obdrží	50 425 Kč	48 565 Kč
Náklady zaměstnavatele	80 745 Kč	83 163 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledkem práce je návrh nového, daňově optimalizovaného, benefitního systému včetně kalkulace nákladů na nové benefity. Návrh obsahuje ze 73 % daňově uznatelné benefity a 69 % benefitů není zdanitelným příjmem u daně z příjmů ze závislé činnosti. Takto vytvořený návrh považuji aktuálně za optimální. Společnost ABC, s.r.o. by však měla nadále sledovat aktuální trendy a přání zaměstnanců, aby byla na trhu práce konkurenceschopná.

Práce je přínosem nejen pro analyzovanou společnost ABC, s.r.o., ale také pro ostatní společnosti v České republice. Práce přináší komplexní shrnutí zaměstnaneckých benefitů, jejich legislativní úpravu, daňovou problematiku a aktuální trendy na trhu práce. Jedná se o vhodný návod pro hledání optimální nabídky benefitů z daňového hlediska.

Seznam literatury použité v tezích

- Beránek, P. (2022). *Zaměstnanecké benefity a obdobná plnění z hlediska daňové výhodnosti*. Olomouc, Česko: Anag.
- Hnátek, M. (2022). *Daňové a nedaňové náklady*. Praha, Česko: Grada Publishing.
- Macháček, I. (2021). *Zaměstnanecké benefity a daně*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.
- Marková, H. (2022). *Daňové zákony 2022*. Úplná platná znění k 1. 1. 2022. Praha, Česko: Grada
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Plný seznam použité literatury je uveden v textu diplomové práce.

Další bibliografické údaje

Type of thesis: master

Author: Lucie KLÁSKOVÁ

Academic Year: 2022/2023

Department: Department of Accounting and Finance, Faculty of Economics, University of South Bohemia in Ceske Budejovice, Czech Republic

Thesis supervisor: Ing. Jarmila RYBOVÁ, Ph.D.

Number of pages: 77

Language of thesis: CZ

Title of Thesis: Tax Optimization of Employee Benefits in a Selected Company

Annotation: The thesis "Tax optimization of employee benefits in a selected company" deals with the issue of employee benefits in the Czech Republic and their tax aspects. The issue of employee benefits is an important part of employee remuneration and serves as an important motivational element. The aim of the thesis is to assess the impact of employee benefits on the employer's income tax.

The thesis first focuses on the description and sorting of employee benefits and their legislative regulation in the Czech Republic. The most used benefits are analysed from the point of view of the impact on the income tax of natural and legal persons on the part of the employee and the employer. The described theory is applied to the selected company. Based on the analysis of the current system of benefits provided and the conducted questionnaire survey are suggested changes in the system of benefits with a focus on tax optimization. In conclusion, the impact of these suggestions on company costs and income tax is evaluated.

This thesis will be valuable to employers, employees, and tax professionals seeking to reduce tax liabilities and improve the efficiency of employee benefit programs.

Key words: employee benefits, employer, employee, income tax, tax optimization

Přílohy volně vložené: 0

Přílohy vázané v práci: 1